

במדינה

דיעות

טוהר

הדין

סופר עיתון הארץ לענייני חוק, גיימס יעקב רוזנטל, הוא מוסמך למשפטים יליד גרמניה, שופט לשעבר ומומחה לחוק, חוקה וחקיקה.

אין הוא נוהג לעבור לסדר היום גם כש-הבעיות בהן הוא דן עדינות, כדוגמת הכתבה המצאה אותה פירסם בשבוע שעבר בעיתונו על מעמדו המיוחד של הרב הראשי ל-צה"ל, אלוף שלמה גורן, שהוא אחר ה-כל, גם כמו כל קצין אחר בצה"ל, נתון לחוקת השיפוט הצבאית, על כל ה-משתמע מזה.

נושא אחר שהט-ריד את רוזנטל זה חודש ימים הוא גי-רושו של קאדי ירו-שלים, השיך עבדול חמיד א-סאייח, לירדן (בה נתמנה עד מהרה לשר העניינים ה-דתיים והשיקום).

רוזנטל, שניתח באימל ההגיון המשפטי את התקנות לסייג גורש השיך-הקאדי, נוהג גלות כי הדברים אינם פשוטים, הביע את דעתו כי מעשה הגירוש כפי שהוא מוצע, ומבלי להיכנס כלל לדיון על טיבו של ה-מגורש, הינו פגיעה בטוהר הדין.

להלן חוות דעתו המלאה ש-רוזנטל:

"תקנות הגנה (שעת-חירום) משנת 1945, עורר שרירות, במלואן (כפי שתוקנו תיקונים שוליים) — על אף החיבה והקצף אשר עברו עליהן כפעם בפעם, ועל אף הבטחותיו ה-נישנות של שר-המשפטים להציע חוק אשר יבטל חלק מהן, ימיר חלק אחר בהוראות סבירות, ויקפיא את תוקפן של חלקן ה-שלישי, אלא אם יותר שימוש בו במצבים מיוחדים.

כפי התקנות האלה רשאים ראשי השל-טון הצבאי לעשות בבן-אדם או קבוצת בני-אדם כטוב בעיניהם, ולמשל, להגביל את חרותו או לשללה, להגלותו למקום חפצם הם, ואף לגרשו מן הארץ, וכל זה ללא הבאתו לדיון בשל האשמה מטוימת, ומתוך כך ללא משפט ופסק-דין.

התנאי הוא רק כי הם "סבורים כי נחוץ או יעיל ליתן את הצו לשם הבטחת שלומן של הציבור, הגנתה של ישראל, קיו-מו של הסדר הציבורי, או דיכוי של התי-קוממות, מרד או מהומות" (סעיף 108).

על סמך התקנות האלה (סעיף 112) נתן שר הבטחון צו גירוש נגד שיך עבדול-חמיד א-סאייח, ראש בית הדין המוסלמי הדתי ב-ירושלים המזרחית, צו כזה בל ינתן אלא על-ידי השר עצמו ובחתמת ידו. הצו הגדון קובע גם את יעד הגירוש — ירדן — ואנשי משטרת ישראל, אשר עליהם הוטל מימושו, מילאו את תפקידם זה, בהביאם את המגורש עד אמצע גשר אלנבי, ובהמתנם עד כי נוכחו בקבלתו על-ידי השלטונות הירדניים. אין גירוש מירושלים. בשל הברירה שבידי שר הבטחון אין טעם בהצגת ה-שאלה: אם השיך-הקאדי עשה את אשר מייחסים לו שלטונות הבטחון — הרי אלה עבירות חמורות על הדין הפלילי — ומדוע לא העמידוהו לדין, ולא סמכו על נכונותם וחובתם של שופטי ישראל להפעיל את מלוא חומרת הדין נגד עבריו מן הסוג הזה?

הברירה, המרת הדרך התקינה בדרך מינהלית-צבאית-משטרתית, אף היא חלק של התחיקה הישראלית. היא מצב זה משונה, ואולי אף מוזיק, כאשר יהיה, וביחוד למדינה ולדמותה כלפי פנים לא פחות מאשר כלפי חוץ — הוא קיים כיום חוקתי. עוררין עליו, אבל במישור המדיני-החקיקתי הכללי, ולא כלפי מיקרהו של יחיד, ואילו במקרה ה-נוון, מתעוררות שאלות אחרות.

סעיף 112 לתקנות שעת חירום 1945, בנוסח ההתאמה הישראלי-ירישימי שלו, מס-מך את שר הבטחון לגרש אדם "מישראל, ואחרי שניתן נגדו צו גירוש, "ישאר מחוץ לישראל כל זמן שישאר הצו בתוקפו". מהו מעמד ירושלים המזרחית ומעמדו של תושב בה? המחוקק והממשלה בישראל נוה-רו, מטעמים נכבדים, מוצדקים או מוטעים, שלא כאן המקום להערכתם, מ-סיפוח "חבל-ארץ כלשהו שבארץ-ישראל ומחוץ לגבולות ה-4 ביוני של ישראל, ואף נמנעו ממינוח

רוזנטל

תנו לגבור

...הראוי לשכנו - את
הבירה הראויה
לשכנה - "גולדסטאר".
מרווה צמאון,
נושיבה נפש.

גולדסטאר

מדינת ישראל

דמדנהגות

אצל
המורה "בנו"
כל השפות — שיטות מיוחדות
פנה
קפה "הרלי" דיונוגף 43
טלפון 228988

לצליל מצלצל

הקלטות של ועידות, בר-מצוות, חתונות וכי' • העתקה מסרט לסרט ומסרט לתקליטים (גם מהקלטות פרטיות) • התקנת מגביר-קול לכל גודל קהל מאזינים • השכרת רשמית-קול ושרות תיקונים • מגבירי טלפון ומכשירי הקלטה מקצועיים מתוצרת ברנל.

רדיו דוקטור / שרות להקלטה ישראלי
תל-אביב, רחוב אידלסון 4, טל. 56433